

Vergaderjaar 2025–2026

31 793

Internationale klimaatafspraken

Nr. 301

BRIEF VAN DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 29 mei 2026

Hierbij ontvangt de Kamer de Ontwerp-Nationale Klimaatadaptatiestrategie 2026. Daarnaast bied ik u alle bijlagen aan, waaronder de onder de Omgevingswet verplichte planMER en de passende beoordeling, alsmede het Achtergronddocument waarin u meer kunt lezen over het (participatie)proces. Deze Ontwerp-NAS is de inhoudelijke reactie op het PBL-rapport *Voorbij de risico's: keuzes voor een klimaatbestendige leefomgeving* dat op 31 maart 2026 is gepubliceerd. De definitieve NAS verschijnt naar verwachting eind 2026 en noemen we daarom de NAS'26.

Kernboodschap

De strijd met het water (en hitte) verandert. In Europees Nederland lag de nadruk lange tijd vooral op bescherming tegen de zee. Door klimaatverandering komt het water nu steeds vaker ook van andere kanten: via de rivieren, door hevige neerslag en van onderen door toenemende verzilting in kustgebieden. Daarnaast krijgen we steeds vaker te maken met extreme hitte. Caribisch Nederland krijgt vaker te maken met hogere temperaturen, hogere windsnelheden, zeespiegelstijging en orkanen van de zwaarste categorie. De uitdagingen nemen fors toe en de opgave verandert. Daarom moet onze aanpak meeveranderen.

Deze Ontwerp-NAS'26 schetst verschillende beleidsscenario's en de consequenties daarvan. Hiermee wordt duidelijk dat er op korte of (middel)lange termijn verdergaande aanpassingen aan de voortschrijdende klimaatverandering nodig zijn dan we tot nu toe gewend zijn. Uiteindelijk zijn er scherpe keuzes nodig. Dat geldt niet alleen voor het Rijk, maar ook voor medeoverheden en andere organisaties. In de NAS'26 is de basis om die scherpe keuzes te maken uitgewerkt en zijn er zo concreet mogelijke doelstellingen ontwikkeld.

Aanleiding

De snelheid waarmee het mondiale klimaat verandert, neemt toe. De gevolgen zijn al merkbaar. Extreem weer, zoals hittegolven, zware regenbuien en droogte komen vaker voor dan vroeger en leiden nu al tot slachtoffers en schade. Zo viel er in de Enschedese wijk Pathmos in 2024 zoveel regen dat tientallen woningen onbewoonbaar zijn verklaard. Sommige recente weersextremen waren voorheen vrijwel onmogelijk, zoals de extreme hitte in 2019.¹ In deze uitzonderlijke hittegolf zijn in één week bijna 400 mensen extra gestorven.²

De afgelopen jaren hebben we fors geïnvesteerd in klimaatmitigatie, oftewel het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen. Veel minder aandacht en middelen zijn uitgegaan naar het aanpassen aan de veranderende klimaatomstandigheden. We zullen ons moeten blijven voorbereiden op klimaatverandering. Ook bij een significante wereldwijde reductie van CO₂-uitstoot, neemt de kans op extreem weer als hitte, droogte en extreme neerslag namelijk nog steeds toe. Het KNMI berekende bijvoorbeeld dat de kans op code oranje voor hitte in 2050 bij het lage uitstootscenario twee tot vier keer zo groot is als in het huidige klimaat. Bovendien stijgt de zeespiegel nog lange tijd door, zelfs als de uitstoot van broeikasgassen nu onmiddellijk zou stoppen.³ Een ongunstige samenloop van omstandigheden kan de impact van deze extremen verder vergroten, zoals wanneer er op een hete dag met veel wind in een droge periode een natuurbrand ontstaat.⁴ Klimaatverandering heeft dus grote gevolgen voor onze leefomgeving, onze gezondheid en de economie.

Inhoud

De NAS'26 wordt een rijksbrede strategie om Nederland voor te bereiden op en weerbaarder te maken tegen de gevolgen van klimaatverandering. De huidige NAS dateert van 2016 en voldoet niet meer. Met de nieuwe NAS voldoet Nederland straks aan de Europese Klimaatwet, die verplicht tot het opstellen, actueel houden en uitvoeren van nationale adaptatiestrategieën en -plannen⁵.

De nieuwe NAS bevat zowel voor Europees als voor Caribisch Nederland een grondigere analyse en bredere aanpak om Nederland veerkrachtig en weerbaar te houden. Ook kijken we in deze nieuwe NAS verder vooruit (naar 2100), laten we met padenkaarten zien welke beleidsopties er op de korte en (middel)lange termijn zijn, en stellen we concretere doelen om klimaatbestendig te worden. Daarbij maken we gebruik van de allernieuwste klimaatrisico-informatie en andere wetenschappelijke kennis, en leggen we de verbinding tussen klimaatadaptatie en sociale thema's.

Door middel van adaptatiepadenkaarten presenteren we beleidsopties voor verschillende snelheden van klimaatverandering. Sommige maatregelen zullen alleen in heel specifieke situaties nodig zijn. Hierbij is het vanzelfsprekend van belang om vooruit te kijken en slim te investeren, zodat schade-herstel- en aanpassingskosten als gevolg van klimaatverandering zo veel mogelijk worden beperkt.

¹ <https://www.knmi.nl/over-het-knmi/nieuws/hittegolven-zoals-vorige-week-vroeger-vrijwel-onmogelijk>. *KNMI.nl*, 2 augustus 2019.

² <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2020/34/iets-hogere-sterfte-in-warme-week>, *CBS.nl*, 21 augustus 2020.

³ Kamerstukken 32 813, nr. 1299.

⁴ <https://www.knmi.nl/kennis-en-datacentrum/publicatie/een-extreem-rapport>. *KNMI*, 2025.

⁵ Verordening (EU) 2021/1119 van het Europees Parlement en de Raad van 30 juni 2021 tot vaststelling van een kader voor de verwezenlijking van klimaatneutraliteit.

Met de NAS'26 willen we ervoor zorgen dat Nederland klimaatbestendig is, nu én in de toekomst. Dit betekent niet dat we alle risico's kunnen uitsluiten, maar wel dat er op elk moment in de tijd sprake is van een goed doordachte mix van preventie, beheersing, acceptatie van risico's en flexibiliteit. Met flexibiliteit bedoelen we bijvoorbeeld ruimtereserveringen voor toekomstige maatregelen.

In de NAS'26 formuleren we voor zowel Europees als Caribisch Nederland de sectorale en integrale adaptatieopgaven, ambities, verbeterdoelen en rijksinspanningen. Op basis hiervan kunnen we beter monitoren of onze maatregelen effectief zijn. Door duidelijk te zijn over onze ambities en verbeterdoelen voor klimaatbestendigheid, nodigen we eveneens andere overheden, bedrijven, maatschappelijke organisaties en burgers uit om hier vanuit hun eigen rol aan bij te dragen.

Sectorale adaptatieopgaven in de NAS'26

	Water	Landbouw, natuur en milieu	Mens cultuur	Wonen en werken
Europees Nederland	Hoogwater Wateroverlast Zoetwater Waterkwaliteit	Landbouw Natuur Seveso-inrichtingen	Hitte Gezondheid Cultureel erfgoed	Nieuwbouw Bestaande bouw Werklocaties Transportinfrastructuur Nutsvoorzieningen
Caribisch Nederland	Waterinfrastructuur Zeewaterkwaliteit Waterveiligheid Wateroverlast	Erosie Natuur, incl. koraalriffen Voedselzekerheid Visserij	Gezondheid, incl. hitte Cultureel erfgoed	Woningen en gebouwen Openbare ruimte Toerisme Infrastructuur

Naast de sectorale opgaven bevat de NAS'26 vier integrale opgaven voor heel Nederland:

- 1) een klimaatweerbare ruimtelijke ordening en inrichting,
- 2) een samenleving die is voorbereid op klimaatverandering,
- 3) een bestuur dat is toegerust op de adaptatieopgave en
- 4) financierbare klimaatadaptatie.

Alle inspanningen die genoemd worden in de NAS zijn in principe staand beleid of aanvullende maatregelen die gedekt worden uit reeds beschikbare middelen binnen de begroting van de beleidsverantwoordelijke departementen.

Totstandkoming

Deze Ontwerp-NAS is het resultaat van een nauwe samenwerking tussen de Ministeries van IenW, LNV, EZK, JenV, OCW, BZK en VWS. De sectorale hoofdstukken zijn door de verantwoordelijke departementen geschreven. Daarbij is vanzelfsprekend ook gekeken naar de onderlinge samenhang. Denk bijvoorbeeld aan de relaties tussen water, landbouw en energie, of tussen hitte, woningbouw en infrastructuur. De aanpak voor de rijksbrede, integrale opgaven is gezamenlijk opgesteld en wordt breed gedragen.

Bij het opstellen van de NAS is gebruik gemaakt van een breed scala aan onderzoeksrapporten en adviezen, waaronder van het PBL, het KNMI, de Wetenschappelijke Klimaatraad (WKR), de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) en het Klimaatonderzoeksinitiatief Nederland (KIN). Daarnaast zijn een milieueffectrapportage en een sociale-impactanalyse uitgevoerd. Tot slot werd via klankbordgroepen, gerichte workshops en brede participatiebijeenkomsten inbreng opgehaald bij

medeoverheden, maatschappelijke organisaties en bedrijven. De onderzoeksrapporten die specifiek voor de NAS zijn opgesteld treft u als bijlage aan.

Vervolgstappen

Vanaf 9 juni tot en met 20 juli ligt de Ontwerp-NAS ter inzage in Europees en Caribisch Nederland.⁶ Dat betekent dat iedereen de komende weken in de gelegenheid wordt gesteld om te reageren op de ambitie en aanpak door een zienswijze in te dienen. Op basis van de uitkomsten van de ingediende zienswijzen zal het kabinet toewerken naar de definitieve NAS'26 en een nieuw Nationaal Uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie. Het kabinet zal beide eind dit jaar aan de Kamer aanbieden.

Ook zal het kabinet op basis van de Ontwerp-NAS een kabinetsreactie opstellen op het WRR-rapport «Mens en klimaat. De kracht van sociale infrastructuur bij adaptatie»⁷ en op het WKR-advies «Meeveranderen met het klimaat»⁸. Het advies van de WKR is op verzoek van het Ministerie van IenW opgesteld ten behoeve van de NAS'26.

Met grote urgentie ga ik samen met medeoverheden, maatschappelijke organisaties, bedrijven en Nederlanders aan de slag om Nederland zo min mogelijk (over)last te laten ervaren van (onvermijdelijke) klimaatverandering.

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat,
V.P.G. Karremans

⁶ In Caribisch Nederland zal tevens een Engelstalige versie ter inzage liggen, alsmede een Papiamentu vertaling van de hoofdstukken 1, 2 en 5.

⁷ <https://www.wrr.nl/documenten/2025/05/22/mens-en-klimaat.-de-kracht-van-sociale-infrastructuur-bij-adaptatie>

⁸ <https://www.wkr.nl/documenten/2025/06/19/advies-meeveranderen-met-het-klimaat>